

JÄRLE BYABLAD

Nr 5 Maj 1985

Tryckt i Örebro

ÅRGÅNG 11

Lösnr pris 5 kr

Byabladskommittén: Gun Viktorsson, sammankallande (register och kontaktman 0587/500 60), Bo Hazell (ansv. utg.), Mats Svensson (layout), Karin och Märta Bergman (distribution), Birgitta Karlsson.
Teckningar: Gunilla Hazell

SOMMARENS TÅGTRAFIK TILL OCH FRÅN JÄRLE KOMMER ATT SLÅ ALLA TIDIGARE REKORD.

PR-KOMMITTÉN SOM ANSVARAR FÖR DE PRAKTISKA ARRANGEMANGEN VID JÄRLE STATION ISAMBAND MED TÅGTRAFIKEN MANAR TILL MEDHJÄLP, SE SIDA 7.

MUSIKTÅG TILL

JÄRLE

STÖRSTA TAGSATSNINGEN

Söndagen den 9:e juni arrangerar Landstingets Kulturavdelning och NBVJ ett musiktåg. Idégivare är Leif Berry, före detta heltidsanställd cellist i Örebro kammarorkester, numera musikkonsulent på landstinget. Leif Berry har hittat på flera nya grepp vad gäller musiken i länet. Bland annat har ordnats konserter med professionella Örebro Kammarkorkester på fångvårdsanstalten i Kumla och en offentlig konsert i en av Örebro's banklokaler.

Den senaste idén - och den största - som Leif Berry nu ordnar är alltså ett musiktåg. Fyllt med kultur och musik ska Örebro och Nora kommuner, landstinget och NBVJ slå ett slag för olika former av kultur. Och förhoppningsvis även Järle Byalag på sitt sätt genom att ha öppet stationen och visa den fina gamla nyrenoverade byggnaden.

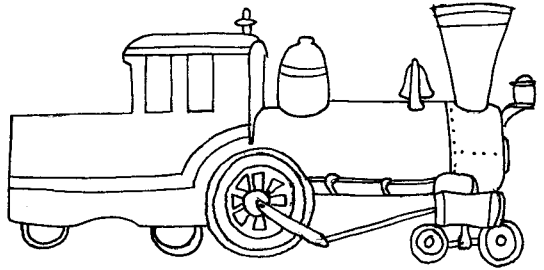
Kommunala musikskolorna i Örebro och Nora spelar på järnvägsstationerna. Under uppehållet i Järle visas den nyrenoverade stationen och där underhåller Örebro Nyckelharpsgille.

Huvudattraktionen blir i Nora. Örebro kammarorkester ger kammarkonsert i Stadshotellets festvåning. Utanför vårdcentralen och Tullbackagården blir det också musikunderhållning. På Alntorps ö i Norasjön underhåller Gyttorps Folkdansgille.

NBVJ håller öppet hus för allmänheten. Sveriges Television spelar in ett halvtimmeslångt program om musiktåget som ska visas under midsommarhelgen. På tåget blir det underhållning av ett Dixiejazzband. På kvällen kan man dansa på Stadshotellet till Whisperings Storbänd.

NBVJ hoppas kunna få klar restaurangvagnen tills dess. Biljetter till resan och de andra arrangemangen kan köpas på Turistbyrå i Örebro.

Det sätts även in extrabussar mellan Nora och Örebro:??

Priset får en tågresa från Örebro Södra till Nora inklusive visning av anläggningarna, en båtutture till Alntorps ö och en stadsvandring blir 35 kronor för vuxna och 20 kr för barn. Extrabussen från Nora till Örebro kostar 20 kr för vuxna och 10 kr för barn. De ordinarie turerna med länsbussarna kan också utnyttjas till vanligt priss, och där gäller även månadskortet.

Tågtiderna den 9 juni blir:

11.00 från Örebro Södra
11.20 från Örebro central
12.30 till Järle
13.15 från Järle
13.45 till Nora

Extrabussarna från Nora till Örebro avgår kl 14.30, 15.30 och 16.30.

Man kan ju alltid hoppas att bussresan blir en gammal veteranbuss. Men emedan inga uppgifter lämnats om detta i Förstligen förblir detta endast en önskan till nästa års musikresa. Om det blir någon sådan 1986.

ALLT I JORD
OCH GRUS

INGEMAR KARLSSON

FRÅN ARBETSUTSKOTTETS MÖTE 15/4

Vid senaste AU-mötet diskuterades de planerade tågkörningarna till Järle och PR-kommittén presenterade förslag till olika PR-grejer som kan försäljas då. Ett upprop till medlemmarna att hjälpa till med jobbet kommer att göras i Bya-bladet.

Gösta Tegner meddelade att NJOV vill inleda hyresförhandlingar med Byalaget med anledning av ombyggnaden av stationen.

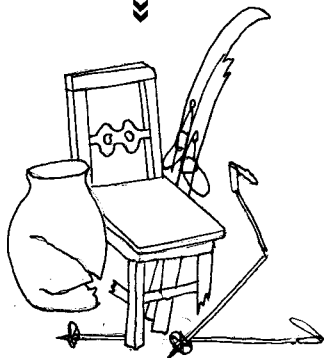
Man beslutade också att den sedvanliga midsommarauktionen skall hållas.

TIDNINGSSAMSLING

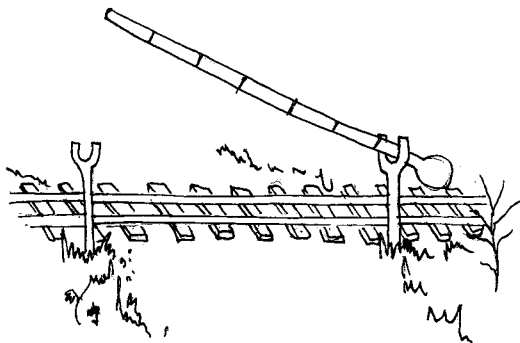
Månd. den 3/6 - månd. den 10/6 finns tillfälle att bli av med tidningar och att vara rädd om skogen. Tidningarna får dock inte ligga i plastkassar. Papperskassar går bra.

Containern ställs nära järnvägs-korsningen vid stationen för att skilja den från de som byggnadsfirman har.

STÖD BYALAGETS AUKTION !

Inför byalagets sedvanligt hållna auktion på söndagen i midsommarhelgen vädjar vi om ERT stöd i form av grejer som kan försäljas då. Och det kan faktiskt det mesta. Så kontakta Lennart Gustavsson, 50281, eller någon i styrelsen så hämtar vi. Tack på förhand!

JÄRLE FÅR BOMMAR VID JÄRNVÄGEN LJUD- OCH LJUSSIGNALERNA TAS NER

NBVJ:s signalavdelning meddelar i Järnvägsbladet Förstlingen att en rad åtgärder ska vidtas för att förbättra säkerhetens längs banan Nora - Ervalla.

Banavdelningen ska karllägga hela sträckan ur signalteknisk synpunkt. Semaforer ska resas i Nora. Alla växlar och spårspärrar ska kontrolleras.

Växellyktor ska renoveras. Vägskyddsanordningarna vid Källarhåsen och Järle ska sättas i funktionsdugligt skick. Man ska börja renovera semaforen till Stora Mon och göra iordning de gröna reläskåpen längs banan.

Detta är vad som planeras påbörjas eller slutföras under 1985. På lite längre sikt ska NBVJ:s signalavdelning göra följande:

renovera linstyrningen till semaforerna i Nora, sätta upp en semafor i trä av sekelskiftestyp i Järle, göra i ordning en telefonförbindelse mellan Nora och Järle genom en kabel i banvallen, ljud- och ljussignalerna i Järle tas ner och ersättas av fällbommar.

DAGISBYGGET STARTAR INOM KORT

Bygget av det nya barnomorgshuset i Järle väntas starta omkring 1 maj. Avstyckning av fastigheten har gjorts men ännu återstår några planeringsfrågor för huset att lösa. Kommundelsnämnden har med tillstånd från 1/5 utsett Gunilla Hazell till föreståndare för Järle byadagis.

PORTRÅTTET

JÄRLE TAXISTATION

-VÄN I NÖDEN

-MATTHÄRBÄRGE OCH REPARATIONER

Matteus Lindskog i Södra Fingerboda började med taxirörelsen 1936. Han hade körkort redan 1928 och redan efter något år körde han lastbil i Stockholm. Matteus kommer ursprungligen från Hallsberg.

1936 läste Matteus Nerikes-Tidningen och såg en annons om taxirörelse. Han köpte huset i Södra Fingerboda och började köra järleborna till och från alla upptänkliga platser.

- I början var det lite svårt med inkomsterna, berättar Matteus för Järle Byblad. Men hur det än var - man hankade sej fram.

Under femtiotalet kom skolskjutsarna. Matteus fick köra skolbarn till skolorna i Klydna, Lund och Yxe samt till Stora Mons skola.

Första tiden hade Matteus en Volvo 831, den så kallade "droskan" eller "Hisings-Packard" eller "Volvo-Suggan".

När han skaffat sej en Volkswagenbuss skjutsade han elever till grundskolan utefter sträckan Ramshyttan - Närke Kil - Blackstahyttan - Närkes Kil - Lillån.

Sammanlagt åkte ett sjuttiotal barn med bussen varje dag. Och färdsträckan för Matteus var 25 mil om dan. Totalt har han under årens lopp åkt 300.000 mil. Det motsvarar åtskilliga varv runt jorden.

När färdtjänsten kom på 1970-talet fick Matteus även skjutsa äldre personer. Och 1973 slutade Matteus helt med skolskjutsarna.

Matteus och Aina Lindskog i Södra Fingerboda bedrev taxirörelse i flera år.

Under trettiotalet kunde Lindbergs taxi få lite längre körningar. Till Stockholm till exempel. 1946 skjutsade Matteus några jordbrukare till ett lantbruksmöte i kungliga huvudstaden.

Sträckmilen kostade då 1.25 - 1.50. En annan gång blev det en körning ända till Eksjö.

Nu var det inte bara taxirörelsen som engagerade Matteus. Från början arbetade han även med gårdens höns och kor som man hade till husbehov. Å så hade Matteus och maken Aina de tre barnen att tänka på.

Detta att ha en taxirörelse innbar alltid jobb. Dygnet runt - året runt. Vardagar såväl som helger. I vinterstomar och sommarhettan.

- Aina tog hand om alla telefonbeställningarna, berättar Matteus.

Och ibland var Aina orolig för sin Matteus. Om han var borta för länge oroade sej Aina och trodde att träbron över Järleån vid Fingerboda rasat med taxibil och förare och allt...

Men som tur var hände inget sådant. Men i åretionden fick Matteus bråka med myndigheterna för att få träbron utbytt mot en ordentlig landsvägsbro för biltrafik.

Trots allt arbete - makarna har bara haft semester nån dag vissa år - har båda trivts med arbetet:

- Jag tyckte det var så trevligt att prata med folk i telefonen, säger Aina. Vi fick mycket kontakt med folk i bygden.

Taxistationen i Södra Fingerboda blev något av bygdens centrum. Hit sökte sej folk för att träffas. Man utnyttjade taxis telefonväxel som en teleautomat idag. Ibland belv det till och med köbildning för att få ringa.

Under gengastiden under andra världskriget hände fler episoder som makarna Lindskog minns.

- Lindetaxi slängde av tre alltför överförfriskade personer längs landsvägen. Dessa lyckade få tag i en telefon och ringde då till Lindbergs, som hämtade upp dem och skjutsade dem till Östanbergs-hyttan.

Sådana här insatser ledde till att man å sin sida fick hjälp av grannar. En gång fick de hjälp med att skära havren och torka den när taxi var ute på uppdrag hela dagarna.

En nyårsafton blev det fel på gengasaggregatet. Matteus fick ta in delar för att göra ren den. Bilen gick ju inte utan gengasen. Och nyårsaftonen var det ofta mycket körningar. Men följden blev att Matteus smutsade ner i hela köket. Aina tog det emellertid lugnt:

Matteus och Aina Lindskog framför en av alla taxibilar, som de haft genom åren - en Ford, 56:a, stationsvagn och som kördes 1956 - 1960.

- Ja, på den tiden orkade man med sådana fadäser. Det var bara att börja städa, berättar Aina. Det fanns sot i hela köket.

På juldagen var det ofta många som också anlidade taxi. Man ville åka till julottan. Likaså var det många körningar de två sista veckorna före jul.

- En juldag i slutet av fyrtioalet började det regna. På nattkröken frös regnet till is. Och det belv ishalt på vägarna. Det var så halt att bilarna inte ens kunde ta sej uppför den lilla backen på riksväg 60 vid södra Fingerboda.

En bonde i närheten hämtade sin häst och drog upp bilarna för backen. På grund av halkan kunde inte släkten som var hos Lindskogs åka hem utan blev kvar längre än beräknat.

Taxistationen fungerade även som Röda Korsets Hjälpstation. Meningen var att Aina och Matteus skulle kunna ge bilister första-hjälpen vid olyckor. Men ordet hjälpstation associerade tydligen till annan form av hjälp, för det var en stridström av folk som ville få hjälp av än det ena och än det andra.

- En gång kom en äldre mopedburen man släpandes med sin moped. Mopeden gick inte och mopedisten frågade om Matteus kunde laga den. Och det kunde han, varvid mannen vänligt vände sej till honom och sa:

- Det är bra med hjälpstationer...

En annan gång kom en fullkomligt utblottad dansk på en motorcykel på väg till Norge. Genomblöt och utan klädbyten som var torra. Då plockade Lindskogs fram kaffe och förtäring och gav honom torra strumpor och kläder.

Vid ett tillfälle kom en familj från Dalarna upp till taxistationen. Bilen hade gått sönder. Den gick inte att laga så taxistationen gjordes om till gästgiveri i stället. Makarna Lindskog flyttade ut ur sitt sovrum och la sej på golvet annorstädes i huset så att den semestrande familjen skulle få ligga mjukt på natten.

Än idag kommer det trevliga vykort och blommor från hela landet - ja även från andra länder - med tacksamma hälsningar från de som passerat Södra Fingerboda, som numera alltså funnit en plats på världskartan tack vare Matteus och Aina Lindberg.

Bo Hazell

"JÄRLE I HISTORIEN"

TRÄDBESKÄRNINGAR OCH GROPPGRÄVNING NÄR JÄRLES FÖRSTA RADIO VISADES

Vilken märklig uppfinning! Första gången jag hörde den omtalas var, när min mor berättade, att det fanns "trådlösa telefoner". Hur kunde det vara möjligt? Hur gick det till? Svaret blev, som i så många andra sammanhang, att sådant kunde man i Ameriga. Och nu var företeelsen på väg till Järle. I samlingslokalen - baracken som tjänstgjort färdigt som bostad under sommarsäsongen - skulle det hela gå av stapeln. Nu stod alla sångarna samlade i smårummen och bockar och bräder var framplockade och ordande till sittplatser. Och vi småpojkar hade lärt oss ett nytt ord - en benämning på detta underliga - nämligen "radio"

Det skulle komma någon från Nora med tåg och på kvällen skulle det bli förevisning av anläggningen och man skulle försöka höra röster och musik som kom "liksom från himlen fast från andra länder". Vi gjorde upprepade turer till baracken och fram på dagen började det hända saker. Två av bolagets arbetare hade satt igång med att gräva en grop en bit ifrån huset och man var redan djupt nere i leran och vattnet. Bara huvudena stack upp. Hur gropen skulle användas visse ingen. Det var en order bara. Den härde ihop med kvällens föreställning.

Fram på eftermiddagen anlände så mannen som skulle göra det. Det var en ung ingenjör från Nora. Vi försökte hjälpa till med att bära en del attiraljer i hopp om att få komma in gratis, men hade inte någon framgång. Ett par av oss hade erfarenhet av, att sådant kunde lyckas när det gälde cirkus. Men den här gången gick det inte. Däremot fick vi frått snart förklaringen på den djupa gropen. En karftig kopparplatta sänktes ned i den och förbands med en ledningstråd inifrån lokalen. Och så skottades gropen igen.

Nästa märkliga sak som hände var klättrandet i träd. Man högg av grenar och till slut hängde det en del trådar här och där och en ledde in i huset. Och kvällen kom och lokalen fylldes med folk och sen var det hela över för min del till nästa dag, då vi alla snart visse i detalj, vad som hänt i "baracken" under kvällen. I korthet var det följande:

Man hade hoppats på musik från England, men det härdes bara "storm och brus och tjut över Nordsjön". Hela kvällen likadant. Den ende som vid något tillfälle lyckades urskilja något som kunde hänföras till musik var disponent Bruce vid Torfbolaget. Kvällen var med andra ord inte helt lyckad. Nu gjordes försöket om efter några dagar och då lär man ha haft en viss framgång.

Sedan gick utvecklingen snabbt. Ett par år sedan hade vår granne Oskar Persson snickrat ihop vår första kristallmottagare och efter ytterligare något år satt jag med katalogen från Clas Ohlson i Insjön och plockade ihop det absolut nödvändigaa som måste köpas till en mottagare. Visst material kom från "Ljunglövs". Det var snusburkarna från hadnelsboden. Detas insidor var paraffinerade och därför tjänliga att rulla spolar på. Vedboden fick fungera som verkstad och där fick apparaterna - ty de var många och mångskiftande - sin olika yttre utformning. Och så var det att klättra i de absolut högsta granar man kunde och som fanns inom räckhåll där hemma, ty antennen var en utomordentligt viktig detalj under radions första tid. Och nog var det en spännade och lycklig tid, när väntan på en postorderleverans gjorde det svårt att somna in om kvällarna.

Ruben Järliden

Ruben Järliden, artikelförfattaren till
"Järle i Historien"

KOM OCH HJÄLP TILL !

PÅ STATIONEN

VI RÄKNAR MED DIG !

Sommarens tågtrafik till och från Järle kommer att slå alla tidigare rekord. Förutom de "stora" offentliga resdagarna i samband med bergslagsafton, noradagarna och noramarken arrangeras ett "musiktag" i början på juni då allmänheten bjuds på fin musikunderhållning ombord och på stationerna i Örebro, Järle och Nora. Andra mer privata resor är inplanerade, det har blivit populärt för företag och föreningar att bjuda anställda och medlemmar på en tågresor med ett längre uppehåll i Järle. Vårt nyrestaureerade stationshus måste ju alla se....

För byalaget kommer all denna verksamhet att innebära stora möjligheter till försäljning och PR för oss själva och byn. Förra sommarens resultat gav stora tillskott till ekonomin och det var ju riktigt också, det kan de intyga som var med och jobbade då.

Och det är alltså här vi räknar med din insats. För varje uppehåll i Järle på en halvtimme behöver vi vara sex personer för att klara servering av kaffe, bröd, glass, korv, och försäljning av lotter, tröjor, vykort m.m.

Ett arbetspass med förberedelser, försäljning och iordningställande tar omkring två timmar. Detta innebär att de dagar då fyra uppehåll skall ske, fordras det 24 (6x4) arbetspass av oss för att det hela skall fungera. Fem stora resor är inplanerade.

Som Du förstår behövs verkligen Din insats. Ett par arbetspass och vi lovar Dig ett roligt jobb och en fin gemenskap. Var med och stärk byalagsandan! Så tveka inte. Du barn eller vuxen, anmäl Dig här nedan. Din anmälan som inte är bindande skickar Du till Lasse Carlsson, Pl. 281 A, 713 00 Nora så snart som möjligt. Eller ännu bättre: Ring mig, 50073, så får vi resonera om ytterligare detaljer på en gång.

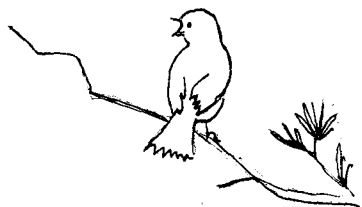
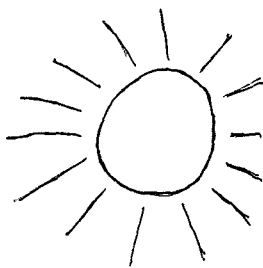
PR-kommittén

Datum	Evenemang	Arbetspass á 2 tim. som behövs	Antal pass med starttider anq. som jag kan tänka mig (Ringa in)
21/5 ti	Skolresa	4	11.00
6/6 to	Beställningsresa	6	09.00 14.30
8/6 lö	"	2	11.00
9/6 sö	Musiktaget	6	11.30
15/6 lö	Bergslagsafton	31	09.30, 11.30, 13.00, 14.30, 16.30
12/7 fr	Noradagarna	20	09.30, 11.30, 14.30, 16.30
13/7 lö	"	24	09.30, 11.30, 14.30, 16.30
17/8 lö	Beställningsresa	8	09.00
24/8 lö	Noramarken	24	09.30, 11.30, 14.30, 16.30
25/8 sö	"	24	09.30, 11.30, 14.30, 16.30

NAMN

ADRESS

TEL

Vårglädje

Se! Nu är våren kommen
den blev inte alls så sen
nu lyser av tussilago
längs med åkerren.
Vi återigen kan ströva
bland dalarnas hasselsnår
där vårens första sippor
i fagrade blomning står.

Hör talgoxen våryn kvittrar
däruppe på ledningstrån,
vi liten ärka välkomnat
tillbaka långt fjärran ifrån.
Här utanför söderväggen
där blommor min krokuslök
och jordgubbstjuven så näpen
har kommit på återbesök.

Nu vinterns stormar bedarrat
så ljum blåser västanvind
och solen den lyser och värmer
den bryner vår bleka kond.
Välkommen du sköna vårtid
med dagar så blåsippblå!
Ej sommarn i all sin fågring
mig tyckes så sljuvlig ändå.

Mor i bygden

